

	СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ ВК 3.2. «Стратегія і тактика захисту сільськогосподарських культур від шкідників» Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) Спеціальність 202 «Захист і карантин рослин» Освітня програма «Захист і карантин рослин» Рік навчання – 2 (3, 4 семестр) Форма навчання – денна, заочна (за контрактом) Кількість кредитів ЄКТС/години – 4/120 Мова викладання: українська
Лектори курсу Контактна інформація лектора (e-mail)	Федоренко Віталій Петрович, д.б.н., проф., академік НААН tana57-2009@ukr.net Стригун Олександр Олексійович, д.с.-г.н., с.н.с. strygun@meta.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ	
Сучасні технології захисту рослин передбачають інтенсивне використання інсектицидів способом протруювання посівного матеріалу та обробки ними посівів. Ефективність цих заходів не завжди достатня для забезпечення надійного контролю чисельності фітофагів. Окрім того, загальновідомо негативні наслідки цих технологій на довкілля. Тому, крім хімічного методу слід використовувати і інші, а саме організаційно-господарський, біологічний, імунологічний, механічний та інші, які дозволять уникнути накопичування на полях окремих видів чи комплексів шкідливих комах. Вивчення системи моніторингу та прогнозу розвитку шкідливої та корисної біоти фітоценозів є передумовою ефективного їх захисту від шкідливих організмів. Це в кінцевому рахунку дозволяє формувати та функціонувати сталі природні та культурні фітоценози, отримувати в асортименті та оптимумі якісну та безпечну фітопродукцію тощо. Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів професійних знань щодо пізнання факторів, що визначають зміни щільності популяції фітофагів та їх природних ворогів у конкретних агробіоценозах, вирішення питань управління чисельністю і шкідливістю фітофагів на екологічній основі, максимальним використанням регуляторних механізмів. Опанувати глибокі знання щодо ефективного моніторингу та прогнозу шкідливої біоти, що є передумовою контролю фітофагів а агроценозах в залежності від напрямів господарювання, інформаційного та технічного забезпечення, обраної системи виробництва продукції. Мета навчання - підготовка фахівців, здатних до самостійного виконання науково-дослідних робіт в частині організації та проведення на сучасному рівні досліджень. Основними завданнями є здобуття аспірантами відповідного обсягу теоретичних і методологічних знань. Визначення згідно методичних матеріалів видового складу фітофагів та характер їх живлення в фітоценозах; з'ясування особливостей біології та екології конкретного шкідливого виду; вибору ефективної методики щодо проведення моніторингу конкретного виду шкідників або ж їх угруповань; складання технологічних карт щодо моніторингу шкідливої та корисної біоти при веденні фітоценозів та вирощуванні культур; вирощування сільськогосподарських культур, з основами моніторингу та контролю біоти, залежно від зональних аспектів, систем землеробства, спеціалізації, економічного стану та матеріального забезпечення господарства; еколого-економічних аспектів прийняття рішення щодо вибору стратегії та тактики моніторингу контролю фітофагів залежно від конкретної агроекологічної ситуації	

За результатами навчання здобуванні ступеня доктора філософії будуть:

знати:	вміти:
- методику удосконалення екологізації захисту рослин та охорони довкілля в Україні	- оцінювати загрозу с.-г. рослинам від шкідників в залежності від їх поширення та шкідливості
- життєві форми комах та їх екологічні ніші	- застосовувати екологічні методи контролю чисельності фітофагів у посівах с.-г. культур
- особливості харчової спеціалізації комах.	- застосовувати тактику використання стійких сортів с.-г. культур в зональних інтегрованих системах захисту від шкідників
- екологічні методи контролю чисельності комах-фітофагів	- оцінювати стійкість пшениці озимої проти клопа черепашки
- особливості впливу антропогенних чинників на комах	- оцінювати стійкість сортів пшениці озимої проти злакових мух
- корисних комах та способи їх охорони	- проводити моніторинг лускокрилих шкідників у посівах кукурудзи
- особливості шкідників хлібних запасів	- проводити моніторинг внутрішньостеблових шкідників в посівах пшениці озимої
- особливості захисту зернових колосових від двокрилих шкідників	
- шкідливість пластинчастовусих фітофагів в посівах с.-г. культур	
- особливості пошкоджень зернових колосових культур внутрішньо стебловими шкідниками	
- основних шкідників сої та основи контролю їх чисельності	

СТРУКТУРА КУРСУ

Теми лекцій	Години лекцій	Теми практичних занять	Години практичних занять	Години самостійної роботи
Модуль 1				
Тема 1. Основи аут - і синекології комах. Поняття про екологічні ніші, життєві форми комах, формування нових рас та видів комах	2/2		0/0	6/6
Тема 2. Вплив абіотичних та біотичних факторів середовища на комах. Трофіка та особливості її впливу як фактору середовища	2/2	Тема 1. Вплив абіотичних та біотичних факторів середовища на комах	1/1	7/7
Тема 3. Екологічні зв'язки комах з рослинами, між собою та іншими тваринами. Вплив антропогенних факторів на комах	2/2	Тема 2. Екологічні зв'язки комах з рослинами, між собою та з іншими тваринами. Особливості впливу антропогенних факторів на комах	1/1	8/8
Тема 4. Шкідники хлібних запасів та контроль їх чисельності	2/2		0/0	7/7
Тема 5. Двокрилі шкідники зернових колосових культур та система захисту	2/2	Тема 3 Оцінювання стійкості сортів пшениці озимої проти злакових мух	2/2	8/8
Тема 6. Пластинчастовусі фітофаги та їх шкідливість в посівах с.-г. культур	1/1	Тема 4. Спосіб оцінювання стійкості пшениці озимої проти клопа черепашки	2/2	7/7
Разом за модулем 1	11/11		6/6	43/43
Модуль 2				
Тема 1. Багатоїдні шкідники та контроль їх чисельності в агроценозах України	2/2		0/0	7/7
Тема 2. Сучасні підходи до впровадження інтегрованих систем захисту рослин	2/2	Тема 1. Методика обліку чисельності комах	1/1	8/8
Тема 3. Контроль за проникненням карантинних шкідників в агроценози України за умов військових дій	2/2	Тема 2. Контроль за проникненням карантинних шкідників в агроценози України за умов військових дій	1/1	7/7
Тема 4. Злакові мухи – шкідники зернових колосових культур та системи захисту	2/2	Тема 3. Моніторинг лускокрилих шкідників у посівах кукурудзи	2/2	7/7

Тема 5. Шкідливість внутрішньостеблових шкідників зернових колосових культур	2/2	Тема 4. Моніторинг внутрішньостеблових шкідників в посівах пшениці озимої	2/2	8/8
Тема 6. Основні шкідники сої та контроль їх чисельності	1/1		0/0	6/6
Разом за модулем 2	11/11		6/6	43
Усього годин	22/22		12/12	86/86
Примітка: В чисельнику зазначені години для денної форми навчання, а в знаменнику - для заочної.				
МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА СТРУКТУРА ОЦІНКИ				
Усний поточний контроль			30 балів	
Захист результатів самостійної роботи у формі співбесіди			30 балів	
Підсумковий залік в усній формі			40 балів	
Разом			100 балів	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням з гарантом ОНП)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка національна за результатами складання	
		екзамену	заліків
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-35	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни